

**HUBUNG KAIT ANTARA TARAF PENDIDIKAN DENGAN
KESEDIAAN MEMBAYAR ZAKAT PERNIAGAAN BAGI PENIAGA
DALAM TALIAN: KAJIAN DI WILAYAH PERSEKUTUAN KUALA
LUMPUR**

MUHAMMAD RIDHWAN AB AZIZ

Profesor, Fakulti Ekonomi dan Muamalat, Universiti Sains Islam Malaysia.

Email: ridhwan.aziz@usim.edu.my

MOHD NAZRI MOHD NOOR

Pensyarah Kanan, Fakulti Ekonomi dan Muamalat, Universiti Sains Islam Malaysia.

Email: nazrimn@usim.edu.my

MOHAMMAD HAJI ALIAS

Felo Akademik, Fakulti Ekonomi dan Muamalat, Universiti Sains Islam Malaysia.

Email: mohdhjalias@usim.edu.my

MOHD ASYRAF YUSOF

Pensyarah, Akademi Pengajian Islam Kontemporari, Universiti Teknologi Mara,
Cawangan Pahang, Kampus Raub. Email: asyrafyusof@uitm.edu.my.

A PEER-REVIEWED ARTICLE

(RECEIVED – 23RD FEB. 2022; REVISED – 30TH AUG. 2022; ACCEPTED – 12TH SEPT. 2022)

ABSTRACT

This study aims to examine the relationship between the level of education and the willingness to pay zakat among online traders. The research method used in this study is quantitative where survey questions are distributed to online traders around the Federal Territory of Kuala Lumpur. The findings of this study found that there is a positive relationship between all levels of education in this study and the willingness to pay zakat to online businesses. This study has several limitations, namely the generalization of variables using a limited sample selection and the specific context of the research conducted.

Keywords: Zakat; Online zakat; Philanthropy; Islamic Finance

ABSTRAK

Kajian ini adalah bertujuan untuk mengkaji hubungan kait antara taraf pendidikan dengan kesediaan membayar zakat dalam kalangan peniaga dalam talian. Kaedah

kajian yang digunakan dalam kajian ini adalah kuantitatif di mana soalan kaji selidik diedarkan kepada peniaga dalam talian di sekitar Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur. Penemuan kajian ini mendapati terdapat hubungan yang positif antara kesemua taraf pendidikan di dalam kajian ini dengan kesediaan untuk membayar zakat perniagaan dalam talian. Kajian ini mempunyai beberapa batasan iaitu generalisasi pemboleh ubah menggunakan pemilihan sampel yang terhad dan konteks khusus penyelidikan yang dijalankan.

Kata Kunci: Zakat; Zakat dalam talian; kedermawanan; Kewangan Islam

PENDAHULUAN

Zakat merupakan salah satu rukun Islam yang antara tujuannya adalah untuk menyelesaikan masalah ekonomi dalam masyarakat dengan cara perkongsian kekayaan antara golongan kaya dan miskin mengikut peraturan yang ditetapkan dalam al-Quran seperti dalam Surah An-Nur, ayat 56; At-Taubah, ayat 60, dan juga garis panduan yang disediakan oleh pihak berkuasa. Di samping itu, hikmah di sebalik zakat adalah untuk mencerdaskan kehidupan manusia dengan mengakui bahawa semua dana yang diterima bukan untuk diri mereka semata-mata kerana ia harus dikongsi dengan orang lain yang memerlukan (Surah At-Taubah, ayat 103).

Institusi Zakat di kebanyakan negara tidak mempunyai struktur rasmi dan kekurangan mekanisme agihan yang berkesan untuk wang zakat terkumpul. Walau bagaimanapun, Malaysia telah membangunkan sistem untuk mengutip dan mengagihkan semula zakat melalui institusi zakat berpusat negeri yang tidak eksklusif kepada institusi lain, yang ditetapkan oleh individu atau organisasi, yang mengutip zakat. Secara amnya, diakui bahawa sistem zakat Malaysia adalah maju, dan oleh itu, ia biasanya ditanda aras sebagai kes yang berjaya yang patut dikaji dan dipelajari (Rosliah & Hassan, 2020).

Jumlah peniaga dalam talian yang sedar bahawa mereka wajib membayar zakat masih agak rendah. Bagi membolehkan PPZ membantu lebih ramai golongan asnaf yang berkelayakan, peniaga dalam talian perlu menunaikan tanggungjawab sebagai seorang Muslim, iaitu menunaikan zakat. Sekiranya mereka mampu melaksanakan kewajipan membayar zakat, maka jumlah zakat yang terkumpul akan meningkat, yang kemudiannya boleh diberikan kepada asnaf yang memerlukan. Oleh itu, objektif kajian ini adalah mencari hubungan kait di antara taraf pendidikan dan kesediaan peniaga dalam talian untuk membayar zakat.

KAJIAN LITERATUR

Pada tahun 1990-an, terdapat perubahan dalam struktur zakat pentadbiran di beberapa negeri bertujuan meningkatkan kecekapan dan keberkesanan pengurusan zakat secara amnya (Terhadap et al., 2016). Profesion kutipan zakat diperkenalkan secara profesional di Malaysia melalui korporat dan aktiviti penswastaan. Berikutan pengenalan ini, struktur pengurusan aktiviti zakat di Malaysia telah berubah di negeri-negeri tertentu. Dalam beberapa negeri, koleksi dan/atau pengagihan dibuat oleh entiti yang dilantik sebagai ejen (amil) melalui konsep 'wakalah' (Hafizah & Ishak, 2013).

Wakalah melibatkan pengurangan fungsi tertentu (kutipan zakat) kepada pihak ketiga untuk aktiviti atau item tertentu. Inisiatif ini dikatakan berjaya meningkatkan pendapatan kutipan zakat (Wahid et al., 2005). Majlis agama islam negeri (MAIN) bagi Wilayah Persekutuan (MAIWP) misalnya telah melantik Harta Suci Sdn Bhd (Pusat Pungutan Zakat) untuk menjalankan koleksi zakat di Wilayah Persekutuan (Kuala Lumpur, Labuan dan Putrajaya) dan mengekalkan peranan pengedarannya oleh Bahagian Baitulmal MAIWP (S. Ahmad & Wahid, 2016).

Walaupun pelbagai usaha telah dilakukan oleh kebanyakan MAIN di Malaysia untuk melaksanakan kewajipan mereka sebagai pentadbir zakat atau pemegang amanah, masih ada masalah dan cabaran yang dihadapi oleh institusi untuk memastikan semua Asnaf menerima bantuan dana zakat dengan baik (Idris, 2006). Lebih-lebih lagi, orang terkesan dengan kecekapan MAIN dari segi pengurusan dana Zakat yang kebanyakannya mengenai isu kutipan dan pengedaran zakat (Hisyam et al., 2018).

Pertumbuhan dan perkembangan yang luar biasa penggunaan internet sebagai pasaran baharu telah menyebabkan peningkatan pembayaran dalam talian yang juga dikenali sebagai *e-payment*. Pada tahun 2020, 80.7% daripada keseluruhan rakyat Malaysia menggunakan internet. Jumlah ini meningkat sebanyak 1.3% daripada tahun 2018. Tambahan pula, di Malaysia, penghijrahan kepada e-pembayaran adalah sebahagian daripada agenda Bank Negara Malaysia, seperti yang dicerminkan dalam Pelan Tindakan Sektor Kewangan 2011-2020 (MCMC, 2020).

Kemajuan dan inovasi dalam teknologi internet akan mempengaruhi gaya hidup masyarakat. Satu daripada kesan utama penggunaan teknologi internet dalam masyarakat adalah pembayaran zakat secara dalam talian atau e-zakat. E-zakat ialah portal, di mana pembayar boleh mengemas kini maklumat berkaitan zakat, mengira jumlah zakat mereka, membayar zakat dan menjejaki pembayaran zakat terus dari portal. Di Malaysia, Lembaga Zakat Selangor (LZS) merupakan organisasi zakat yang pertama organisasi yang telah menggunakan sistem pembayaran internet sejak 30 Mei 2006. Melalui portal ini, pembayar zakat adalah

tidak terhad kepada waktu pejabat sahaja, dan tidak perlu pergi ke kaunter zakat bagi menunaikan zakat (N. N. Ahmad et al., 2014).

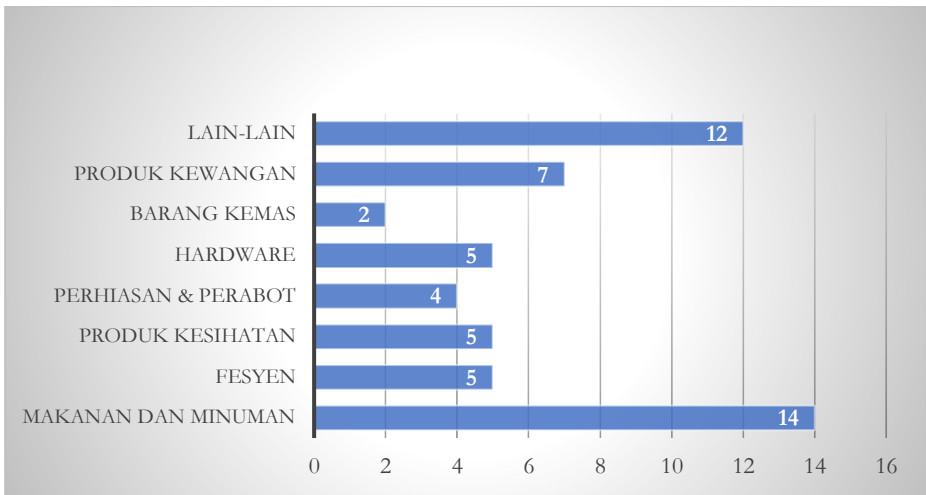
Mengikut dapatan kajian yang dijalankan di Indonesia pada tahun 2016, terdapat hubungan rapat antara tahap pendidikan dan kepatuhan peniaga yang beragama Islam. Ini menunjukkan bahawa terdapat perkaitan yang kuat antara faktor tahap pendidikan dan pematuhan di pihak peniaga yang beragama Islam (Sobana et al., 2016). Kajian ini boleh diadaptasikan ke dalam kajian peniaga dalam talian di mana populasinya adalah di Malaysia.

KAEDAH KAJIAN

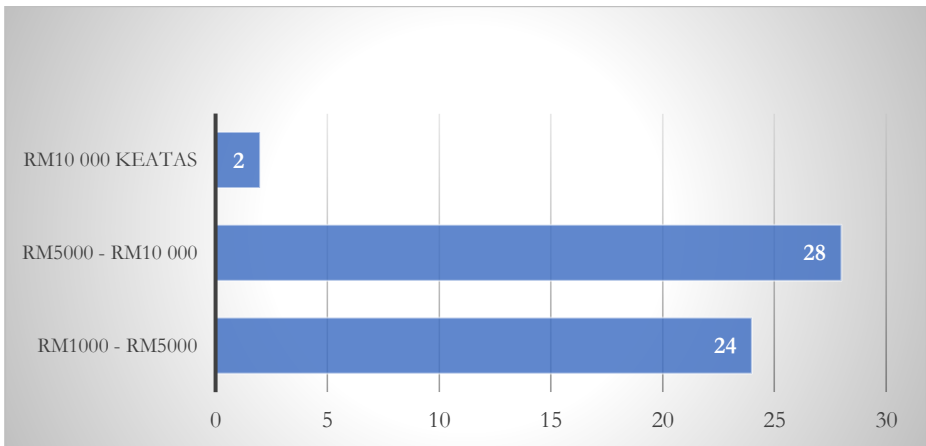
Kajian ini menggunakan kaedah kuantitatif. Sampel kajian meliputi platform perniagaan secara dalam talian seperti *Lazada.com.my*, *11street.my*, *Lelong.com.my*, *Shopee.com.my*, *Mudah.com*, *Facebook*, *Instagram*, *Omoney.my*, *GrabFood*, *FoodPanda*, *Zalora*, *AliBaba.com*, *eBay* dan sebagainya. Populasi kajian ini adalah seramai 54 orang iaitu dalam kalangan usahawan online di Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur yang mana ia merupakan responden utama bagi memperolehi data kajian dan bagi tujuan untuk analisis data bagi mencapai semua objektif kajian.

DAPATAN KAJIAN

Rajah 1 menunjukkan jenis perniagaan yang dijalankan oleh responden kajian ini. Majoriti responden menjalankan perniagaan jenis makanan dan minuman iaitu seramai 14 daripada 54 responden. Jumlah responden yang menjalankan perniagaan jenis fesyen, produk kesihatan dan hardware masing-masing 5 responden. Manakala responden yang menjalankan perniagaan jenis perhiasan dan perabot adalah seramai 4 orang, barang kemas 2 orang, produk kewangan 7 orang dan lain-lain perniagaan adalah seramai 12 orang responden.

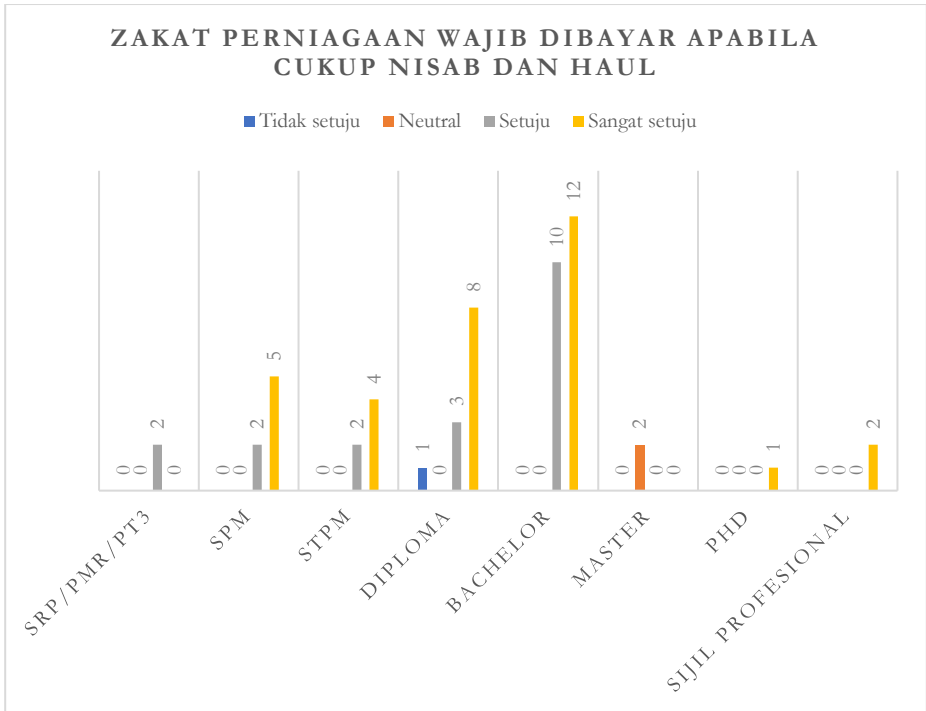

Rajah 1: Jenis Perniagaan

Rajah 2: Pendapatan Bulanan

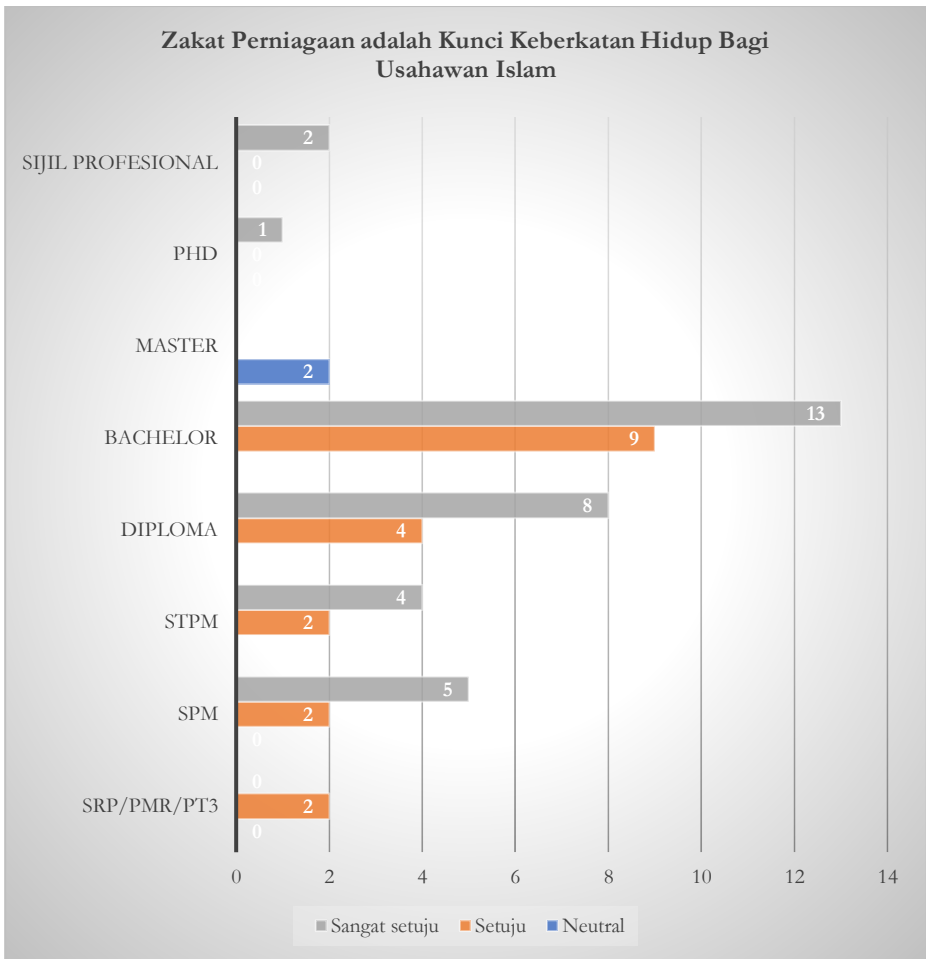
Rajah 2 menunjukkan jumlah pendapatan bulanan responden yang menjalankan perniagaan dalam talian. Majoriti responden meraih pendapatan sebanyak RM5000 hingga RM10 000 sebulan iaitu seramai 28 daripada 54 responden. Seterusnya, jumlah responden yang meraih pendapatan sebanyak RM1000 hingga RM5000 adalah seramai 24 orang dan jumlah responden yang meraih pendapatan sebanyak RM10 000 dan ke atas adalah seramai 2 orang sahaja.

Rajah 3: Zakat Perniagaan Wajib Dibayar Apabila Cukup Nisab dan Haul

Rajah 3 menunjukkan hubungan antara taraf pendidikan dengan pengetahuan mengenai kewajipan menunaikan zakat perniagaan dalam talian. 2 orang responden yang mempunyai taraf pendidikan SRP/PMR/PT3 bersetuju dengan kenyataan “zakat perniagaan dalam talian adalah wajib ditunaikan” manakala seorang responden yang bertaraf pendidikan SPM juga bersetuju dengan perkara dikaji, 5 orang responden yang juga mempunyai taraf pendidikan yang sama sangat bersetuju dengan kenyataan tersebut.

Secara ringkasnya hampir kesemua responden bersetuju dan sangat bersetuju dengan kenyataan “zakat perniagaan adalah wajib ditunaikan”. Hanya seorang responden yang bertaraf pendidikan diploma yang tidak bersetuju dan 2 orang yang bertaraf pendidikan Master hanya neutral dengan kenyataan sama. Ini menunjukkan bahawa majoriti responden bersetuju zakat perniagaan adalah wajib ditunaikan. Ini menunjukkan kesediaan responden dalam kalangan peniaga online untuk melaksanakan kewajipan ini.

Rajah 4: Zakat Perniagaan adalah Kunci Keberkatan Hidup Bagi Usahawan Islam

Rajah 4 memberi gambaran hubung kait antara taraf pendidikan dengan zakat perniagaan adalah kunci keberkatan hidup bagi seorang peniaga online. 2 orang responden yang bertaraf pendidikan SRP/PMR/PT3 bersetuju dengan kenyataan “menunaikan zakat perniagaan adalah kunci keberkatan hidup seorang peniaga online”.

Selain itu, bagi taraf pendidikan SPM, 2 orang responden bersetuju dan 5 lagi responden sangat bersetuju dengan kenyataan kajian, manakala bagi taraf Pendidikan diploma, 4 responden bersetuju dan 8 responden sangat bersetuju

dengan kenyataan ini. Secara amnya, kesemua responden bersetuju dan sangat bersetuju dengan subjek kajian ini dan hanya 2 orang sahaja responden yang neutral, di mana beliau bertaraf pendidikan sarjana.

Dapatan ini menunjukkan bahawa responden sedar berkenaan bayaran zakat yang mampu meningkatkan keberkatan hidup mereka. Peniaga online juga amat bersedia dan akan menunaikan zakat perniagaan dalam talian mereka apabila cukup haul dan nisab.

KESIMPULAN

Memajukan kedua-dua sistem pengurusan dan kewangan dalam institusi adalah satu cara untuk membuat perubahan yang ketara. Malaysia telah berjaya menginstitusikan zakat dan memanfaatkan teknologi untuk memudahkan pengiraan zakat, pembayaran zakat, dan juga memberi pilihan membayar secara ansuran bulanan. Berkenaan dengan membina kepercayaan, negeri-negeri tertentu, khususnya Selangor dan Kuala Lumpur juga telah mewujudkan akses dalam talian kepada wang zakat yang dikutip dan diagihkan. Itu memberi peluang kepada orang ramai untuk mengenal pasti dan memantau proses kutipan dan pengagihan zakat. Tambahan pula, terdapat laporan tahunan yang menerangkan butiran dan menunjukkan di mana dan bagaimana zakat dibelanjakan. Sehingga ke tahap ini, pengalaman Malaysia boleh memberi manfaat yang besar kepada orang lain, namun banyak lagi yang boleh dilakukan. Dapatan kajian ini menunjukkan bahawa majoriti responden dalam kalangan peniaga online bersedia untuk membayar zakat perniagaan dalam talian kerana kaedah ini lebih memudahkan mereka.

PENGHARGAAN

Artikel ini dihasilkan daripada penyelidikan dengan kerjasama Akademi Zakat (AZKA-PPZ), Pusat Pungutan Zakat (PPZ-MAIWP) yang bertajuk: Kaedah Meningkatkan Kutipan Bayaran Zakat Perniagaan Dalam Kalangan Usahawan Online dengan Kod Kajian: P2-3-194-41521-LUAR-PPZ-FEM. Jutaan terima kasih kepada PPZ-MAIWP yang telah menyalurkan dana bagi tujuan penyelidikan ini.

RUJUKAN

Ahmad, N. N., Tarmidi, M., Ridzwan, I. U., Hamid, M. A., & Roni, R. A. (2014). The Application of Unified Theory of Acceptance and Use of Technology (UTAUT) for Predicting the Usage of E-Zakat Online System. *International Journal of Science and Research (IJSR)*, 3(4), 63–67.

- Ahmad, S., & Wahid, H. (2016). Persepsi Agihan Zakat dan Kesannya terhadap Pembayaran Zakat Melalui Institusi Formal. *Jurnal Ekonomi Malaysia*, 29(January 2005), 53–69.
- Hafizah, N., & Ishak, B. (2013). Kajian Kecekapan Kutipan Zakat di Wilayah Persekutuan. *PROSIDING PERKEM VIII*, 1, 414–425.
- Hisyam, N., Muhamad, N., Fami, M., Sahid, M., Khairy, M., Karim, K. A., & Karim, K. A. (2018). *Zakat Distribution to Fi Sabilillah Asnaf in Higher Education Institutions: Universiti Teknologi Malaysia Experience Zakat Distribution to Fi Sabilillah Asnaf in Higher Education Institutions: Universiti Teknologi Malaysia Experience*. 8(9), 138–149. <https://doi.org/10.6007/IJARBS/v8-i9/4580>
- Idris, K. (2006). Kesan Persepsi Undang-Undang dan Penguatkuasaan Zakat terhadap Gelagat Kepatuhan Zakat Pendapatan Gaji The Impact of Perception of Zakat Law and Enforcement towards the Obedient Behaviour of Zakat on Income. *Journal of Ethics, Legal and Governance*, 2(2006), 21–41.
- MCMC. (2020). Internet Users Survey 2020. In *The Internet Users Survey*. <https://doi.org/ISSN 1823-2523>
- Muhsin Nor Paizin & Suhaili Sarif. (2018). *Desentralisasi Dalam Organisasi Pengurusan Zakat di Malaysia*. Kota Bharu: Universiti Malaysia Kelantan.
- MN Paizin. (2014). Practice of Da'wah in Zakat (Islamic Alms) in Federal Territory, Malaysia: An Observation. *International Proceedings of Economics Development and Research Vol. 73*. http://www.ipedr.com/vol73/007-ICWIS2014_A00018.pdf.
- Rosliah, S. M., & Hassan, F. (2020). Amalan dan penglibatan peniaga kecil melalui perniagaan digital semasa Pandemik COVID-19 di Malaysia. *Geografi*, 8(2), 1–20.
- Sobana, D. H., Husaeni, U. A., Suryakencana, U., Jamil, I., Suryakencana, U., Saepudin, D., & Suryakencana, U. (2016). The Variables that Affect Compliance of Muslim Merchants for Zakat Maal in the District of Cianjur. *International Journal of Zakat*, 1(1), 78–87.
- Terhadap, F. H., Kutipan, P., & Perniagaan, Z. (2016). Faktor-faktor halangan terhadap potensi kutipan zakat perniagaan. *International Journal of Business, Economics and Law*, 9(5), 185–189.
- Wahid, H., Ahmad, S., & Noor, M. A. M. (2005). Kesedaran Membayar Zakat Pendapatan di Malaysia. *International Journal of Management Studies*, 12(2), 171–189.